

JELGAVAS NOVADA IEDZĪVOTĀJU FORUMA REZOLŪCIJA

2022.gada 22.oktobrī Valgundes pagastā notika biedrības Lauku partnerība “Lielupe” organizēts iniciatīvas “Kopdare” pasākums - **Jelgavas novada iedzīvotāju forums “Būt vai nebūt iedzīvotāju padomēm Jelgavas novadā”**, pulcējot kopā 60 kopienu pārstāvjus - dalībniekus no Valgundes, Jaunsvirlaukas, Svētes, Glūdas, Līvberzes, Vilces, Sesavas, Platones, Salgales, Ozolnieku, Kalnciema, Vircavas un Cenu pagastiem.

Forumā tika apskatīta Ropažu un Līvānu novada pieredze darbā ar iedzīvotāju padomēm, ministrijas un vietējās pašvaldības redzējums par padomēm un pētnieku apkopotais viedoklis. Foruma galvenā sadaļa - iedzīvotāju sarunu darbnīcas notika, lai rastu atbildi uz jautājumu kādām būtu jābūt iedzīvotāju padomēm Jelgavas novadā.

Iedzīvotāju padomes ir viens no veidiem, kā stiprināt sadarbību starp iedzīvotājiem un pašvaldību, tā ir iespēja nodrošināt iedzīvotāju interešu pārstāvniecību domē, būt pašiem noteicējiem savās apkaimēs. **Pamatojoties uz sarunu darbnīcās notikušām iedzīvotāju diskusijām, biedrība Lauku partnerība “Lielupe” veido šo rezolūciju kā ieteikumu pašvaldībai turpmākam darbam iedzīvotāju padomju izveidē Jelgavas novadā.**

- 1) Atbildot uz iedzīvotāju foruma galveno jautājumu - Būt vai nebūt iedzīvotāju padomēm Jelgavas novadā?** Foruma dalībnieki viennozīmīgi atbalstīja iedzīvotāju padomes izveides nepieciešamību Jelgavas novadā.
- 2) Kādēļ nepieciešamas iedzīvotāju padomes?**

Iedzīvotāju padomes ir gan vajadzība, gan veids, lai stiprinātu un uzlabotu sabiedrības un pašvaldības komunikāciju un sadarbību. Vieta, kur tikt uzklausītiem, kur izteikt un apkopot idejas. Iedzīvotājiem ir vajadzība pēc interešu pārstāvniecības, vērtību un vajadzību apzināšanas. Iedzīvotāju padomes ir vietējās kopienas - ciema, pagasta un novada attīstības veicinātājas. Iedzīvotāju padomes Jelgavas novadā iespējams veidot ciema un pagasta līmenī. Ir pagasti, kur iedzīvotāji vairāk sajūt savu piederību konkrēta ciema ietvaros, tāpēc varētu veidoties arī ciema iedzīvotāju padomes.

Veicot iedzīvotāju aptauju tika noskaidrots, ka Jelgavas novada iedzīvotāji neviennozīmīgi vērtē savas iespējas šobrīd iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos novadā:

- 37% vērtē šīs iespējas kā labas
- 32% vērtē šīs iespējas viduvēji un vāji
- 28% to ir grūti pateikt
- 3% vērtē kā izcilas

Aptauja parāda, ka vairāk kā puse aptaujāto nesniedz pārliecinošu, pozitīvu vērtējumu savām iespējām iesaistīties lēmumu pieņemšanā. Tas parāda nepieciešamību pilnveidot un attīstīt labākas iedzīvotāju līdzdalības iespējas.

Iedzīvotāji paši vēlētos iesaistīties lēmumu pieņemšanā un lemt, kā tiek izlietoti pašvaldības līdzekļi, par to liecina 73% aptaujāto, kas vēlas balsot par pašvaldības līdzekļu izlietojumu.

Ar pētījumu “Dzīves vides novērtējums Jelgavas un Ozolnieku novadu iedzīvotāju skatījumā-identificētās problēmas un izaicinājumi, iedzīvotāju līdzdalības līmenis un sapratne par demokrātijas kultūru un pilsonisko sabiedrību” iespējams iepazīties šeit https://ej.uz/Petijums_Jelgavasnovads

3) Kādi jautājumi būtu jāizskata un jārisina iedzīvotāju padomēm?

Iedzīvotāju padomēm būtu jārisina visi jautājumi, kas konkrētā pagastā, vai ciemā ir aktuāli un būtiski iedzīvotājiem. Jautājumi, kurus iedzīvotāji paši vēlas risināt vai ierosināt un attīstīt. Interesu aizstāvības jautājumi. Jautājumiem ir jābūt reāliem, lokāliem un risināmiem. Iedzīvotāju padomes varētu iesaistīties vietēju iniciatīvu organizēšanā un administrēšanā, vietējās kopienas labbūtības un labsajūtas uzlabošanā. Tāpat arī izaugsmes jeb zināšanu un prasmju paaugstināšanas pasākumu organizēšanā.

Saskaņā ar pašvaldības likuma (spēkā no 01.01.2023.) 58. panta 2.punktā minēto plānots, ka iedzīvotāju padomes izskata jautājumus, kas saistīti ar:

- pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošanu un uzturēšanu; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošanu un uzturēšanu; pretplūdu pasākumu nodrošināšanu; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošanu un uzturēšanu), kā arī teritoriju un būvju uzturēšanas prasību ievērošanu, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu;
- saimnieciskās darbības sekmēšanu un atbalsta saņemšanu;
- daudzveidīgu kultūras piedāvājumu nodrošināšanu iedzīvotājiem un iespēju piedalīties kultūras dzīvē, pašvaldības teritorijā esošā kultūras mantojuma saglabāšanu un atbalsta saņemšanu kultūras norisēm.

4) Kādai ir jābūt darbības sistēmai iedzīvotāju padomēm?

Iedzīvotāju padomes tiek veidotas, izvērtējot katrā pagastā iedzīvotāju vajadzību pēc tām. Pašvaldība padomes nolikuma saturu veido ar iedzīvotāju iesaisti.

Iedzīvotāju padomes darbības sistēma ir demokrātiska, brīvprātīga un tiek nodrošināta tās regulāritāte. Darbība ir lokāla, pašorganizējoša un nodrošina informācijas un komunikācijas apriti starp pašvaldību un iedzīvotājiem. Padomes darbs tiek dokumentēts. Padomes darbība ir atklāta, caurspīdīga, un tā veicina kopienas pārstāvju iesaisti. Būtiska ir neformāla gaisotne, saliedētība un pēctecības veidošana.

Būtiski ir paredzēt iedzīvotāju padomes koordinatoru katrā pagastā, kas koordinē iedzīvotāju padomes veidošanās procesu un palīdz padomei organizēt iekdienas darbu pagastā. Kā viens no risinājumiem var būt pagastu pārvaldnieki, kas vislabāk var atbalstīt padomes veidošanos un sniegt atbalstu ikdienas funkciju veikšanā. Tikšanās vietas nodrošināšana, savstarpēja koordinēšana un informācijas apmaiņa. Tāpat pagasta pārvaldnieks var veidot saikni starp novada domi un iedzīvotāju padomi.

5) Kādi ir potenciālie ieguvumi iedzīvotāju padomes darbībai?

Izglītotāka sabiedrība jautājumos par pašvaldības darbu un finanšu iespējām. Sadarbības veicināšana un stiprināšana starp sabiedrību un pašvaldību. Iedzīvotāju padomes kā vieta līderu izpausmei, kopības spēks un cilvēciskais faktors, kas rodas, sanākot uzņēmīgiem cilvēkiem vienkopus. Tautas varas - demokrātijas veicināšana.

6) Nosaukuma “iedzīvotāju padome” piedāvātie alternatīvie nosaukumi foruma dalībnieku skatījumā:

- Iedzīvotāju iniciatīva;
- Iedzīvotāju kopdare;
- Iedzīvotāju domnīca;
- Vietējie konsultanti;
- Konsultatīvā padome;
- Vietējais pagasta aktīvs.

Līdzšinējā biedrības Lauku partnerība “Lielupe” darbība iedzīvotāju kopdares procesu veicināšanai Jelgavas novada pagastos.

Kopš 2022. gada marta līdz pat maija beigām, biedrība Jelgavas novadā īstenoja jaunu pieeju iedzīvotāju līdzdalības veicināšanai – iedzīvotāju līdzdalības spēli “Aktīvas kopienas apkaimēs”, kas tika organizēta sadarbībā ar aktīviem iedzīvotājiem, biedrībām novadā un Jelgavas novada pašvaldību. Šis pasākums tika īstenots visos Jelgavas novada pagastos, kopā pulcējot 240 vietējos iedzīvotājus.

Iedzīvotāju līdzdalības spēle deva jaunu un nozīmīgu impulsu vietējām kopienām, apzināties savas iespējas iesaistīties pagasta dzīves kvalitātes uzlabošanā. Pasākumu saturs un aktivitātes rosināja domāt par to, ko es personīgi varu darīt, kā arī spēt vienoties par kopīgi veicamām lietām pagasta dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Ar ideju un priekšlikumu apkopojumu iedzīvotāju līdzdalības pasākumos “Aktīvas kopienas apkaimēs” var iepazīties šeit: <https://www.kopdare.lv/index.php/apkaimes-darbnicas-pagastos/87-varam-ja-kopa-daram>

Apkopojums un galvenās atziņas no pasākumiem pagastos: <https://www.kopdare.lv/index.php/apkaimes-darbnicas-pagastos/83-kas-tad-ja-ne-mes-kad-tad-ja-ne-tagad>

Jelgavas novada iedzīvotāju līdzdalības apziņas veicināšanai Kopdares projekta turpinājumā 2022.gada 20. augustā Zaļenieku muižā notika pirmais demokrātijas festivāls “Kopienas sarunas”. Festivāla mērķis bija rosināt iedzīvotājus interesēties par sabiedriskajām norisēm un veicināt demokrātiskas sarunu kultūras veidošanos. Dienas programmas ietvaros aizrautīgās sarunās un radošās darbnīcās Zaļenieku muižā un parkā kopumā viesojās 250 dalībnieki.

Vairāk par festivālu: <https://www.kopdare.lv/index.php/19-aktualitates/2022/92-pirmo-reizi-jelgavas-novada-istenots-demokratijas-festivals-kopienas-sarunas>

Biedrības Lauku partnerība “Lielupe” darba virzieni turpmākam iedzīvotāju kopdares atbalstam Jelgavas novadā 2023.gadā.

Biedrība kā vietējā rīcības grupa turpina iesāktās pilsoniskās sabiedrības līdzdalības veicināšanas aktivitātes Jelgavas novadā. Tiek veidotas platformas, notikumi, līdzdalības pasākumi, kur iedzīvotājiem satikties, komunicēt, apspriest izaicinājumus un kopīgi meklēt risinājumus.

Šogad plānots īstenot iedzīvotāju tikšanās, lai noformulētu iedzīvotāju padomju sastāvu pagastos, apmācības, seminārus un pieredzes apmaiņu, dodot iespēju mācīties no citu pieredzes iedzīvotāju padomes darbā.

Esam rosinājuši iedzīvotājus, pašiem aktivizēties, izrādīt iniciatīvu un atsaukties iedzīvotāju padomes izveidei konkrētos pagastos.

Iedzīvotāju padomes nolikuma izstrādei ierosinām ņemt vērā biedrības “Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” izstrādātās vadlīnijas un nolikuma paraugu:

Vadlīnijas iedzīvotāju padomju veidošanai pašvaldībās pieejams šeit https://ej.uz/Vadlinijas_iedzivotajupadomem

Paraugnolikums pieejams šeit https://ej.uz/Paraugnolikums_iedzivotajupadomes

Esam atvērti sadarbībai un atbalstam iedzīvotāju iniciatīvas veicināšanā Jelgavas novadā

Biedrība Lauku partnerība “Lielupe”